REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorī nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.

INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURĪ de ANUNŢURĪ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 10 banī pentru o publicare. — Publicărī maī dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banī.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA" iese în flăcare di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şése lunī 12 cor., pe treī lunī 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francī, pe şése lunī 20 fr., pe treī lunī 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francī.

Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorī.

Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Târgul Inuluī Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunī 10 cor., pe treī lunī 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunī 12 c., pe treī lunī 6 corone. — Un esemplar 10 banī. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 283. Braşov, Miercurī 25 Decemvrie. 1902.

Din causa sfintelor sërbătorī ale Nascerii Domnului, diarul nu va apăré până Sâmbătă séra.

In séra de Crăciun.

Câte reminiscenţe din frageda nóstră copilărie nu ne copleşesc în séra de Crăciun, causându-ne atâtea emoţiunī şi deşteptând în noi atâta pietate, chiar şi atuncī, când lacrimile, ce ne-au umplut ochii odinióră în acéstă sfântă séră, n'au fost numai lacrimī de bucurie, ci au fost amestecate cu amarul vieţii, de care nu sunt ferițī nicī copiī nevinovaţī.

Dér nu mai puţin însemnată e acéstă sërbătóre a creştinătăţii pentru noi, cei în vârstă, cei ce ne încăldim la radele dulcī, ce le rĕsfrânge bucuria şi veselia copiilor, carī aştéptă pe moş Crăciun cu darurile lui, şi aştéptă cu însufleţire pe cei-ce după obiceiul vechiu umblă cu Vifleemul şi cu stéua.

Este ceva înălţător, ce pĕtrunde c'un tainic fior de bucurie pe mic şi pe mare, când aude glasul religios intonând, că s'a născut Christos — şi a rĕsărit lumii lumina cunscinţeī. Dér cea mai mare putere, ce-o are acéstă serbare este iubirea, ce ea o aduce la vetrele familiilor, pacea şi bunăvoirea, ce o propagă între ómenī.

Décă om cu om, după preceptele evangheliei, trebue sĕ caute a trăi în pace şi bunăvoire, cu atât mai mult trebue se se simţă în acéstă di mare atraşī unul de altul, fraţiī cu fraţiī, cari formézā împreună marea familie a unei seminţii, a unui neam.

De ce óre nu ne-am gândi noi fraţii de un sânge, carī împreună suntem chemaţī a representa marea familie dela rĕsărit a gintei latine, de ce, dicem, nu ne-am gândi în séra de adī la armonia şi iubirea, ce trebue sĕ ne lege la olaltă ca pe unii, pe carī sórtea i a adus pe acest pământ, ca împreună suferind şi bucurându-se şi împreună luptând sĕ-şī împlinéscă menirea de popor muncitor, harnic şi credincios, ce trăiesce între munţii şi văile dintre Carpaţi şi Tisa pentru binele patriei şi pentru lauda şi onórea românismului.

Mai trebue sĕ fim conscii şi de datoria creştinéscă şi românéscă, ce-o avem, de a lucra cu cuvêntul şi cu fapta pentru susţinerea bunei armonii şi iubirī între fiiī némului. Căcī nimic nu póte dăinui în lume fără rîvna cea bună şi nisuinţa nobilă a ómenilor.

Pacea şi bunăvoirea între fraţī trebue sĕ fie şi ea nutrită şi susţinută de cei cu iubire şi cu credinţă în inima lor. De aceea dicem, este datoria sfântă a fie-cărui Român de bun simţ şi datoria lui creştinéscă, ca om religios, sĕ stărue necurmat cu blândeţe, cu bunătate, dér cu neînfrântă statornicie de-a nutri focul frăţiei şi al iubirei adevĕrate între fiiī naţiunei sale.

Cei-ce turbură buna armonie şi vîră veninul desbinării între fraţī trebue sĕ fie topéscă şi sĕ dispară la căldura focului iubirei de frate şi de ném, a iubirei desinteresate şi pline de abnegare pentru binele obştesc.

De aceea nu li-se értă şi nu li-se póte erta nicī pe pământ nicī în cer acelora, carī au sentimente bune şi adevĕrate şi totuşī stau nemişcaţī, mâhniţī, privind cu mânile încrucişate cum ómenii gâlcevei, spiritele neînţelegerei şi desbinării umblă a-şī face mendrele şi a-şī împlini poftele în paguba armoniei, iubirei şi a solidarităţii naţionale.

Pacea şi iubirea trebuesc mereu propovĕduite la mic şi mare prin vorbe şi fapte, ca neghina sé n'aibă prilegiu şi răgaz de a cupleşi fructele sănĕtóse ale holdei strămoşescī.

Iubirea şi bunaînţelegere între fraţī sĕ ne fie pavĕza sfântă, cu care sĕ ne întărim inima şi spiritul pentru luptele grele de existenţă şi de apĕrare a bunurilor nóstre naţionale.

Visita lui Lamsdorff la Viena e apreciată favorabil de pressa din Germania. „*Berliner Tageblatt*" dice, că *Lamsdorff* şi *Goluchowski* s'au ocupat esclusiv de situaţia din Orient, respective de cestiunea macedoneana şi de pacificarea acestei provincii.

Austro-Ungaria şi Francia. Publicistul frances *Henry* publică în „Question diplomatiques et coloniales" un articol în care arată, că popórele din monarchia austro-ungară şī-au pierdut ilusiile ce le aveau faţă cu tripla alianţă. *Henry* relevă contrastul de interese între Germania şi Austro-Ungaria în Balcanī şi prorocesce un mare rĕsboiū vamal între aceste două state. La fine conclude, că o *alianţă a Franciei cu Austro-Ungaria* ar fi una din cele mai firescī legăturī, căcī Francia póte sĕ conteze pe simpatiile popórelor carī locuesc monarchia austro-ungară, ér monarchia n'ar mai avé necesitate de esistenţa triplei alianţe, mai ales că Germania n'are s'o sprijinéscă în nisuinţele sale privitóre la Peninsula balcanică.

Banffy şi un nou partid politic. Diarele maghiare, în deosebī cele carī plutesc în apele politicei fostului ministru-president Banffy, de vre-o câte-va lunī deja vestesc, că anumite cercurī politice se ocupă cu ideia înfiinţării unui nou partid politic maghiar, în sensul principiilor profesate de baronul Banffy. Ceea-ce ar voi sĕ însemne, că fostul ministru-president rêvnesce sĕ ajungă de nou factor în politica ţĕrii. In acéstă cestiune diarul „Magyar Világ", noul organ de publicitate al baronului Banffy, în numĕrul de anul nou spune, că interviewat de un gazetar maghiar, baronul Banffy a declarat următórele: Cu înfiinţare de partid (pártalakitás) nu mĕ ocup, pentru-că peste tot nu mĕ ocup cu politică activă. Décă însĕ întrebarea d-tale ţintesce la formaţiune de partid (pártalakulás), pot sĕ-ţī spun, că este ceva în lucru. La ceea-ce se formézā însĕ — de sine, — om singuratic n'are nimic de adăugat; aceea însémnă simplu numai atâta, că sunt mulţī în ţĕră, carī cugetă la fel cu mine; acéstă cugetare tinde sĕ îmbrace formă concretă, tendinţa politică isvorîtă din ea, voesce sĕ se valideteze, şi e fórte firesc lucru, că de la acéstă tendinţă eu nu mĕ voiū subtrage, cum tot aşa de firesc e, că fără o ast-fel de formaţiune eu pe căi măestrite, condus numai de ambiţie, n'aşī căuta nicī-odată sĕ mĕ amestec de nou în politică".

Aşa e legea firei.

In numĕrul de Crăciun al lui „Bud. Hirl." s'a publicat un articol interesant despre Românī, scris de d-l *Jancsó* Benedek, profesor în Budapesta. D-l Jancsó se crede a fi între Maghiarī cel mai bun cunoscĕtor al Românilor. El s'a şi ocupat cu cestiunile referitóre la mişcările Românilor pe teren cultural şi politic naţional, a scris şi a publicat volumurī întregī despre noi — nu fără óre-care tendenţă.

De astă-dată étă ce scrie d-l Jancsó:

„Sunt câţi-va ani de când călăuzeam prin stradele vechī şi strîmte ale Budei pe un membru fruntaş al comitetului naţional român disolvat. Discutam asupra cestiunei naţionale române şi ajunserăm astfel în cea mai liniştită şi părăsită stradă a cetăţii, în strada „Fortuna". Pavagiul străđii liniştite îl acoperea érba bogată, crescută printre pietrii. Icī colo numai se vedé sclipind câte-o pétră albă.

— „Uite, d-le, îmī dice zîmbind tovarăşul meu, şi în realitate poţī sĕ vedī cum se repetă lupta dintre cele două némurī de ómenī. *Românii din Ardeal sunt ca érba acésta.* Ea cresce şi printre pietrii, în primăvara asta mai puţină, în cea viitóre însĕ *tot mai multă.* Vêntul duce peste uliţă gunoiul şi pravul. O parte din el cade printre érbă, şi tómna amestecându-se cu firele de érbă veştedite, se preface în micī straturī de humă. Acest strat de humă devine din an în an mai gros şi mai întins, şi de-odată cu el érba cresce tot mai mare, mai bogată. Décă nimenī nu se amestecă în procesul firesc de desvoltare, peste dece anī vei avé chiar rost de cósă pe pavagiul acesta! — Cu legī şi cu ordonanţe de tot felul, puteţī pava şi d-vóstră Ardealul întreg, *Românul însĕ va cresce şi printre lespeđile de pétră!* La început numai câte-va fire, pe urmă o tufă două. Mai târdiu, conform legilor firii,

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Colindă.

(Din popor.)

Rătăceam într'o grădină
Florile dalbe,
Mĕ 'ntâlniī cu o albină
Florile dalbe.

Albina strîngea din florī
Florile dalbe,
Cĕră pentru sërbătorī
Florile dalbe.

Céra se făcea făclīī
Florile dalbe,
Sĕ le dea sântei Mariī,
Florile dalbe.

Făcliile s'aprindeau
Florile dalbe,
Îngerii în raiū rîdeau
Florile dalbe.

Făcliile se stingeau
Florile dalbe,
Îngerii în raiū plângeau
Florile dalbe...

St. O. Iosif.

Balada strĕmoşilor.

Dormiţī în morminte tăcute,
Sub dâmburī sădite cu florī,
Sub pânza curatei ninsorī,
Sub umbrele liniştei mute...
Păzită de paznicī pioşī
Sunteţī a moşiei comóră:
Vĕ fie ţĕrîna uşóră!
Ne-aducem aminte, strĕmoşī.

Voivodī, logofeţī, banī şi vornicī,
Spătarī, pârcălabī şi clucerī,
Ţĕranī, orī moşnenī, orī boierī,
De-a neamului datină dornicī
Cu toţī de-o potrivă vînjoşī
Stropita-ţī cu a sângelui rouă
Moşiile vóstre-amêndouĕ...
Ne-aducem aminte, strĕmoşī.

Cu Gherghiţa, Baia, Rovine,
Nicopol, Grumajī, Rĕsboenī,
Cu vadul din Călugărenī,
Cu roşile braniştī cosmine,
Crestat'aţī prin veacī neguroşī
Răboj în istoria lungă:
Crestă şi Curcanul o dungă!
Ne-aducem aminte, strĕmoşī.

Ne-aducem, ne-aducem aminte!
Căcī piétra cu cruce şi corb
E cartea din care se sorb
Credinţa 'n menirile sfinte
Lăsate de morţiī faimoşī
Şi dragostea — dulce povară —
De lege, de domn şi de ţĕră...
Ne-aducem aminte, strămoşī.

Şi décă pe lespeda frântă
Pomelnicul vostru s'a şters.
De vremī şi de-al glótelor mers,
Culesu-l'a doina şi 'l cântă
Bĕtrânilor codri pletoşī,
Ce scutură 'n orī-ce dumbravă
Un frémĕt de-a munţilor slavă...
Ne-aducem aminte, strămoşī!

Inchinare.

Ivéscă-se dér pe moşie
Zorī blânde séu timpī fioroşī,
Române, lozinca sĕ-ţī fie:
Ne-aducem aminte, strĕmoşī!

(„Sămĕnătorul") *A. Davila.*

Insemnĕtatea Crăciunului.

Serbările marī sunt prilegiurī de reculegere.

Luăm în mână o carte de istorie şi cetim sĕ vedem ce s'a petrecut în timpurile vechī, şi resfoim din adins mai ales paginile, în carī se descrie motivul instituirei acelei sërbătorī.

stratul de humă de la basa ierbii, se îngróșă și se lățesce și érba deasupra lui.— *Și Românii vor fi tot mai deșĭ și mai plinĭ de viețā.*"

D-l Jancsó întregesce de la sine asĕmĕnarea acésta c'un esemplu scos din istorie. La 1515 — urméză dênsul — episcopul ungur din Ardeal Fr. Várdai a cerut de la senatul orașului Sibiiu se apere pe plebanul din Șibot de năvălirea Românilor, căcĭ numai puținĭ credincioșĭ mai are în Șibot și Românii au cuprins tóte moșiile și primejduesc esistența plebaniei. „Rugarea episcopului n'a folosit nimic. Clopotele din Șibot au amuțit deja cu 400 de anĭ înainte, oglindând în istoria lor *lupta de neam dintre ungurime și românime în Ardeal.* Românii se ivesc mai întâi singuraticĭ, apoi cete-cete, ér când s'au înmulțit în de ajuns, ei strîmtoréză populația maghiară orĭ săséscă, încât după vremurĭ nu-i mai rĕmâne nicĭ pomenirea".

*

D-l Jancsó a vrut de sigur, ca prin esemplul acesta sĕ bage spaima în cei ce conduc destinele acestei țĕrĭ și sĕ le arate cum cresc și sporesc „Valahii", cu tótă starea de asuprire în care se găsesc. De altă parte pare a le spune conaționarilor sĕi, că prin politica ce o urméză față cu naționalitățile nemaghiare, n'au sĕ dobêndéscă resultatele ce le promit cei marĭ de gură vulgului nesciutor. Și noi suntem de părerea asta. Orĭ-cât ai năduși și bătuci firicelul de érbă, el tot rĕsare și cresce și se face mare, căcĭ așa-i scris în legea firii, în legea peste care nu pot domni puterile celor carĭ stăpânesc pămêntul și némurile lui.

Discuția budgetului în camera română.

Miercurea trecută s'a încheiat desbaterea generală asupra budgetului în camera română.

Cu acésta ocasiune ministrul de finanțe d-l *Emil Costinescu* a ținut un discurs, prin care a rĕspuns la obiecțiunile oposiției.

După ce a făcut observarea, că în decursul desbaterei s'a făcut o apropiere între cele două grupărĭ conservatóre, carĭ prin representanții lor *au cerut deopotrivă sporirea cheltuelilor, și anume la aceleașĭ capitole* — și după-ce dise, că acordul acesta, cu totul opus programului financiar al guvernului, este póte ramura de măslin, pe care conservatorii și-o întind unii altora, d-l ministru de finance *Emil Costinescu* continuă în modul următor:

S'a dis că trebue părăsit sistemul de economii al d-lui Sturdza; că budgetul, așa cum este alcătuit, nu corĕspunde necesităților și decĭ cheltuelile trebuesc sporite, în deosebĭ în ce privesce armata, instrucția și lucrările publice.

Necesitățĭ, de sigur, sunt multe; în dorința prea vie de a merge înainte, necesitățĭ nouĕ pot fi create. Chiemarea bărbatului de stat este, însĕ, tocmai de a cumpĕni și apreția la justa lor valóre aceste necesitățĭ și de a le satisface în marginile cuvenite și ale posibilității.

Budgetul actual corĕspunde necesităților reale; cu el am satisfăcut tóte cerințele serviciilor și — fiind-că s'a vorbit mai ales de nevoile armatei — am avut în acești doi anĭ din urmă, cele mai bune și mai apreciate manevre.

E drept, că la instrucția militară se făcuseră óre-carĭ economii, dér acéstă cheltuială a fost împlinită prin budgetul actual. Se vor complecta și satisface și alte necesitățĭ, nu însĕ cu rentă, cum se obicĭnuia în trecut chiar pentru nevoi ordinare, ci din escedente.

In afară de apĕrarea țĕrei, nu cunosc, dice d-l ministru de finanțe, cheltuelĭ inexorabile; tóte celelalte de orĭ-ce natură ar fi, pot aștepta un an, spre a fi realisate, nu din împrumuturĭ, ci din escedente.

Acesta ar și fi, de altfel idealul în materie de finanțe, ca lucrările extra-ordinare sĕ fie esecutate din veniturĭ ordinare economisite.

Când d-l Carp, prin urmare, cere un spor de 8 milióne în budget, dovedesce că n'a studiat în amĕnunt budgetul, care satisface tóte nevoile ordinare; vorbesce de inspirație și se înșală.

In fața închipuirei avem însĕ experiența. Sunt doi anĭ de când aplicăm budgetul redus de $218^1/_2$ milióne. Ce serviciu public a fost desorganisat? — Nicĭ unul.

A spori budgetul, a prevedé de pe acum într'însul cheltuelĭ, pe carĭ le putem amâna un an, pentru a le face atuncĭ din escedente, décă vor fi, ar fi sĕ anticipăm asupra încassărei veniturilor, carĭ se pot realisa, dér pot și sĕ nu se realiseze, astfel încât cheltuelile făcute sĕ se traducă, în definitiv, în deficit, ceea-ce ne-ar întórce la timpul când neîncrederea bătea la ușă.

Ca sĕ nu ne mai întórcem acolo, trebue însĕ ca în budget sĕ nu trecem decât cheltuelile ordinare, sĕ destinăm escendentele pentru cele estra-ordinare și sĕ nu facem cheltuelĭ când nu avem de unde.

In afară de acésta, cheltuelile nu vor fi sporite, decât făcênd împrumuturĭ séu sporind dările. D. Carp însușĭ recunósce că împrumuturĭ nu se mai pot face, și propune decĭ marĭ imposite. La guvern fiind, d-sa a propus chiar, afară de unle remanierĭ, impositul complimentar și cel mobiliar; dér le-a propus fără nicĭ nu studiu serios, fără sĕ scie cât au sĕ dea ele și fără sĕ se gândéscă la consecințe.

Impositele nóstre, așa cum sunt aședate pot sĕ nu fie ideale; ele sunt însĕ isvorîte din necesitățile și starea nóstră socială Ele sunt, așa dicênd, intrate în moravurĭ, adaptate nevoilor publice, și în tot casul nu pot fi modificate séu transformate radical, fără studii și date amĕnunțite, fără sĕ scim esact mai dinainte ce vrem și unde vrem sĕ ajungem.

Tot așa stă d-l Carp și în privința afirmărei, că am avé bogățiĭ marĭ, pe carĭ le-am lăsa neesploatate.

Singura bogăție constatată e petrolul. Pentru esploatarea acestei bogății, destinată esportului, se cer însĕ capitalurĭ marĭ marĭ, reserve pe carĭ noi nu le avem. Au năvălit, ce este dreptul, streinii asupra acestei bogății, dér nu ca s'o esploateze în mod cinstit, ci ca sĕ speculeze asupra ei și sĕ compromită altfel reputația țĕrei.

Asupra unei afacerĭ de pildă, care a costat la origine 400.000 lei, s'au emis în strĕinătate acțiunĭ în valóre de 6 milióne. S'au perdut astfel, într'o sumă de asemenea afacerĭ, peste 40 milióne și s'a strigat apoi că cine vine în țéra românéscă se ruinéză!

Nu suntem, prin urmare, în contra capitalurilor strĕine; suntem însĕ datorĭ, trebue sĕ luăm mĕsurĭ în contra speculatorilor și aventurierilor, carĭ înșélă lumea în strĕinătate și strică bunul renume al țĕrei.

La cestiunea ridicată de d-l N. T. Pop asupra raportului, cifra budgetului și cifra mișcărei comerciale d-l ministru de finance dise:

Ca mișcare comercială, țera nóstră stă, mai ales de cât-va timp, destul de bine, mai bine chiar decât ne-am închipui; mișcarea comercială însĕ nu póte fi un indiciu pentru mĕsura ce trebue s'o dăm budgetului.

Față de mișcarea nóstră comercială, care este de 500 milióne, budgetul cu cheltuelile lui de $218^1/_2$ milióne, represintă cam 44%. Acéstă proporție este de $44^1/_2$% în Franța, de 43 în Austria, de 21 în Anglia, de $12^1/_2$ în Belgia, de 144 în Rusia. Totul depinde decĭ de condițiunile speciale ale diferitelor țĕrĭ în mișcarea lor economică și comercială.

La noi, față cu mișcarea comercială, avem desavantagiul că ea nu datéză de cât de puținĭ anĭ, pe când în alte țĕrĭ datéză de secole; că suntem datorĭ greu în strĕinătate; că simțul economiei naționale este abia la început și că, după lungĭ vécurĭ de restriște, nu ne gândim decât la diua de astădĭ, ceea-ce împedecă acumularea bogăției naționale.

Avem în petrol un prețios combustibil. Cu tóte acestea, importăm cărbunĭ pentru 8—11 milióne pe an, asvêrlind astfel banii peste graniță, fără a ne gândi cât ar contribui, la sporirea muncei naționale, décă ar rĕmâne în țéră.

Când vom sci sĕ apreciem valórea banului păstrat în țéră; când vom sci economisi și acumula; când avuția națională va cresce și va lua avêntul dorit, atuncĭ numai vom fi ajuns la deplina nóstră emancipare economică. Atuncĭ și veniturile din imposite vor spori de la sine, pentru-că impositele sunt și trebue sĕ fie în raport cu cu acésta avuție.

Față însĕ cu starea actuală a avuției naționale la noi, impositele sunt destul de grele și budgetul de $219^1/_2$ milióne suficient.

Dragii mamii!

Preotésa din Florescĭ a isprăvit cu frămîntatul colacilor și covata era acoperită cu o față de masă, peste care mai pusese și un țol da lână. Aluatul trebue sĕ fie ținut cald décă e vorba sĕ iasă colacii frumoșĭ. Și corindătorii se bucurau înainte, că cei mai frumoșĭ colăcei tot-d'auna la casa preotesei îĭ căpĕtau. In cuptor ardea focul și Ileana lui Duruș, care era de casă la preotésa, împrăscia cu „cociorva" lemnele aprinse, ca sĕ se încălzéscă vatra cuptorului de-opotrivă.

Preotésa se aședă pe un scaun și cu măna stângă peste piept ținea cotul de la mâna dréptă, ér cu mâna dréptă îșĭ rădzima obrazul.

Din ochĭ îĭ curgeau lacrĕmile șiróie.

— De ce „te cânțĭ" preotésă?

— Mĕ gândesc la casa asta, cum era odată plină de copii, și amŭ n'am pe nimenĭ lângă mine.

Preotésa era vĕduvă de șépte anĭ. Rĕmăsese cu șése copii minorĭ, trei fete și trei băiețĭ. Alte trei fete le măritase pe când trăia încă părintele. De atuncĭ a măritat și pe cele trei fete, ér băeții erau pe la școlĭ.

— N'am pe nimene pe lângă mine într'o di așa de sfântă și mĕ simt așa de strĕină și părăsită.....

Se înserase.

De pe deal se audiau glasurile copiilor, carĭ luaseră casele de-arândul, începênd din partea de sus.

In casă era cald și bine, afară ningea.

De odată se aude un duet la feréstră:

Rĕsărit-o resăritu
Florile d'albe
Resărit o rĕsăritu...

. . . .

Preotésa tresare și nu mai póte de bucurie. Cunoscea glasurile celor doi corindătorĭ. Erau băeții ei mai micĭ, carĭ din orașul unde erau la școlă veniseră pe jos și sosiră acasă tocmai în séra de Crăciun.

Bucuria preotesei era nespusă.

Șĭ-a șters lacrămile și i-a strîns la piept:

„Dragii mamei"...

g....

SCIRILE DILEI.

— 24 Decemvrie v

O bucurie de Crăciun. Frații noștri din Brad au Crăciun vesel. Dilele acestea s'a terminat pertractarea lăsămêntului fericitului *Teodor Pop* din Baia-de-Criș și gimnasiul nostru de acolo a intrat ca erede testamentar în proprietarea celei mai marĭ părțĭ din averea rĕmasă după Teodor Pop. Administrația gimnasiului a luat dilele acestea în primire suma de banĭ rĕmasă gimnasiului.

Banchet. Sâmbătă séra corpul funcționarilor „Filiala Albina" din Brașov au aranjat în sala de la „Gewerbeverein" un banchet în onórea fostului lor șef d-l *N. Petra-Petrescu*, care s'a retras la pensie. La acest banchet a luat parte și membrul direcțiunii Petru *Nemeș*, noul dirigent Dr. N. *Vecerdea* precum și advocatul filialei d-l Iosif *Pușcariu*. S'au rostit mai multe toaste.

„Călușerul" și „Bătuta" pe scenă unguréscă. Trei dile înainte de Crăciunul gregorian, societatea ungurésca din Oradea-mare a aranjat nisce sĕrbărĭ filantropice, după-cum ne spune „Familia". Intre cântece, piese teatrale și dansurĭ, s'a jucat și „Călușerul" și „Bătuta" de cincĭ tinerĭ românĭ, carĭ au fost sgomotos aplaudațĭ și rugațĭ, ca sĕ jóce și a doua séră.

La sĕrbătórea nascerĭĭ Domnului, involuntar deschidem cartea istoriei, sĕ vedem cum a fost pe vremea, când s'a născut Mântuitorul, ce a fost inainte de venirea lui Christos și ce a urmat după aceea.

Cine nu cunósce cartea lui A. W. Grube, „Charakterbilder aus der Geschichte und Sage?".

Este una din cărțile cele mai respândite în literatura pedagogică.

Bĕtrânul pedagog prusian, care a murit la 1884, a avut fericirea sĕ-șĭ vadă valorósa sa carte, în trei volume, apărând în 23 ediții, dovadă destul de eclatantă despre popularitatea ei.

Chiar la început în prefață vedem următórea constatare:

„Creștinismul este pretutindenea fermentul, care pĕtrunde lumea și o preservă de putrejune, ér Isus Christos este și în istoria profană centrul și punctul de despărțire între epoca veche și nouă".

Ne punem decĭ cu renumitul scriitor german pe terenul istoriei profane și considerăm creștinismul nu din punct de vedere bisericesc séu teologic, ci din punct de vedere curat profan.

Imperiul puternicului Cyrus se prăbușì cu tótă splendórea sa în momentul, când marele erou Alexandru străbătù în Asia; statul elen atât de înfloritor, se veștedì încă pe timpul lui Filip și al lui Alexandru; imperiul universal macedonean, abia înființat, se ruinà în curênd, și imperiul roman încă și mai puternic, avù mai târdiu aceașĭ sórte.

Omeniĭ se luptau pentru onóre, pentru gloria patriei lor, însĕ aceea pentru-ce se luptau nu era, decât ceva pămêntesc, trecĕtor. Supremul, pentru care trebue sĕ lupte omul, aceea ce este vecĭnic și neperitor, mai prețios decât aurul și mărgăritarele, comunitatea cu Dumnedeu, adorația lui Dumnedeu în spirit și adevĕr, acéstă înaltă țintă a omenirei era ascunsă dinaintea ochilor omenescĭ prin politeismul păgân. Impĕrăția lui Dumnedeu, care îmbrățișéză pe toțĭ ómenii fără escepție, în care nu sunt stăpânĭ, nicĭ sclavĭ, unde regele este egal cu cerșitorul, în care predomină iubirea și spiritul păcii, care nu cunósce resboiul și vĕrsarea de sânge — impĕrăția acésta era necunoscută timpului antic. Etă de ce alergau ómenii după poftele inimei lor, etă de ce ințelepciunea și arta elină nu le era nicĭ de un folos, étă de ce poporul umbla în întuneric și în umbra morții.

Fruntașii și bogații se resfățau în viéță luxuriósă, în onóre și putere, dér cu tóte acestea simțiau, care este calea cea dréptă, și nu puteau face sĕ amuțéscă vocea conscienței lor, care căuta pe Dumnedeu. Poporul se ruga și jertfia idolilor, simția însĕ, că aceștia nu le pot da nicĭ un ajutor.

Procesiunile solemne și jertfele, pro fețiile și vrăjile deveniseră un fel de batjocură chiar în ochiĭ sacerdoților, și când se intélniau doi augurĭ romanĭ, nu se puteau opri sĕ nu rîdă.

Singuraticĭ bărbațĭ, ca de esemplu Socrate, puteau sĕ aibă o idee despre adevĕratul Dumnedeu, dér învĕțătura lor nu pĕtrundea în popor, căcĭ îi lipsia puterea divină; asemenea bărbațĭ erau nisce scântei de lumină, carĭ se stingeau repede, pentru-ca după aceea întunecimea generală sĕ fie cu atât mai apăsătóre.

Omenimea era doritóre de mântuire, de rescumpĕrarea din pĕcat, de cunóscerea curată a lui Dumnedeu și de adorația curată a lui; cine putea însĕ sĕ aducă ceva mai bun, de cât însușĭ Dumnedeu? El șĭ a trimis pe unul născut fiiu al sĕu, pe Isus Christos, Mântuitorul lumei, în mijlocul corupției neamului omenesc și cu dênsul a venit o nouă putere divină în sufletele istovite. El, împĕratul împĕraților, a întemeiat o împĕrăție, care deja este mult mai mare, decât monarchia universală a unui Alexandru séu August și, care deja a trăit mai îndelungat, decât tóte împĕrățiile timpurilor vechĭ și nóuĕ, și va trăì până la diua cea din urmă.

Și ințelepciunea nemărginită a trimis Salvatorul tocmai într'un timp, care a favorisat fórte mult propovĕduirea evangheliei.

Isus Christos s'a născut „când s'a plinit vremea" sub împĕratul August. Sub sceptrul lui veniseră în contact popórele cele mai îndepărtate, cele mai culte cu cele mai barbare; după rĕsbóiele civile istovitóre venì în sfêrșit o pausă mai îndelungată; în tot imperiul se vorbia limba grecéscă și soliĭ evangheliei puteau sĕ se înțelégă cu tótă lumea.

Evreiĭ cu religiunea lor și cu speranța lor într'un Mântuitor (Messia) fură cei dintâiŭ accessibilĭ pentru nóua învĕțătură. Ei erau de mai 'nainte împrăsciațĭ în tóte provinciile imperiului roman și casele lor de rugăciunĭ (sinagogele) erau deschise și păgânilor. Astfel găsì nóua învĕțătură un bun razim. Chiar și persecuțiile au servit spre

Ofițerĭ de honvedĭ în contra imnului „Gott erhalte“. Din Ujvidék (Neoplanta) se anunță, că ofițerii din Neoplanta, Petruvarodin și Kamenitz au aranjat o convenire colegială în séra anului nou într'un otel din Neoplanta, la care au participat și familiile ofițerilor. După concert, generalul *Wawra*, comandantul garnisónei din Petruvarodin, a ținut un toast pentru Maiestatea Sa. După toast musica regimentului de infanterie 70 a cântat „Gott erhalte“. Atuncĭ câțĭ-va ofițerĭ ai batalionuluĭ de *honvedĭ* din Neoplanta au început sĕ vorbéscă demonstrativ cu glas înalt și au întors spatele generaluluĭ și musiceĭ, vrênd ast-fel sĕ demonstreze contra imnuluĭ casei imperiale și regale. Incidentul a produs impresie penibilă între asistențĭ.

Alegere de preot în Țințarĭ. In diua de 22 Decemvrie st. v. s'a făcut alegerea de preot în comuna Țințarĭ. Erau treĭ candidațĭ: Aron *Mețianu* înv. în Zĕrnescĭ, David *Pop* înv. și diacon în Herman și N. *Comaniciu*, înv. în Tilișca. Alegerea a condus-o părintele Dr. V. *Saftu*, comisar protopopesc. Din cele 328 voturĭ esprimate d-l Mețianu a întrunit 210 voturĭ, d-l Pop 118 voturĭ. In urma acestuĭ resultat s'a declarat ales d-l Aron Mețianu.

Pentru „Casa Națională“. Ca rĕscumpĕrare a felicitărilor de anul nou pentru „Casa Națională“, au maĭ întrat contribuirĭ de la următoriĭ domnĭ: D-șóra Elena Petrașcu, directóra internatuluĭ Asoc. 6 cor., Lazar Tritean, coreferent consistor. 2 cor., Teodor V. Păcățian, publicist, 2 c., Silvia Păcățian n. Popp, 2 cor. (Sibiiu), Ioan cav. de Pușcariu, septemvir i. p. (Bran), 5 cor., Dr. Eusebiu R. Roșca, protosincel (Sibiiu) 5 cor., Ioan Papiu, protopresbiter, 5 cor., Nicolau Hențu, notar, (Sĕliște), 5 cor. D-șóra Eugenia Iovescu, profesóră, (Sibiiu), 2 cor. Paul Iovescu, controlor la comunitatea de avere (Caransebeș), 2 cor. Constantin Stezar, căpit. i. p. (Sibiiu), 3 cor. Din Agentura „*Satulnou*“ a desp. „Panciova al Asociațiuniĭ“ de la domnii: Petru Stoica, dir. de bancă, 2 cor. George Roșculeț, cassar de bancă, 1 cor., Alexandru Andrei, învĕțător, 1 cor. Petru Sacoșan, învĕțător, 1 cor. Iuliu Bărbulescu, învĕț. dirig. 1 cor. Ioan Bălnojan, proprietar, 1 cor. Nicolau Miuța înv. conf. 1 cor. Liubomir Rusovan, librar, 1 cor. Ioan Gașpar, învĕțător, 1 cor. Dr. Victor Mihailașiu, medic comunal (toțĭ din Satulnou) 1 cor. Dr. Andreiŭ Popp, advocat, (B.-Huedin), 10 cor. Ioan V. Rusu, canonic metropolitan, (Blașiŭ), 5 cor. Nicolae Garoiu, advocat, (Zĕrnescĭ), 3 cor. Dr. Ioan Popescu, advocat și soția, dómna Sidonia Popescu n. Crișan (Reghin), 10 cor. Victor Păcală, profesor, (Sibiiu), 2 cor. 60 b. In total *157 cor. 60 banĭ.* Sibiiu, în 3 Ianuarie 1903. *Dr. C. Diaconovich.*

Un parochian de la biserica Sf. Adormirĭ din Brașov-cetate ne rógă a publica următórele rêndurĭ, pentru-care e gata a lua rĕspunderea: „Onor. Redacțiune! Duminecă în 22 Decemvrie st. v. s'a sĕvêrșit în biserica Sf. Adormirĭ din cetate prin P. On. Domn protopop B. Baiulescu un parastas pentru rĕposatul D. I. Frigător, fost comerciant în Galațĭ (România) dér cu pĕrere de rĕu trebue sĕ mĕ esprim, că deși parastasul a fost anunțat în „Gaz. Trans.“ de către comitet, totuși n'a luat parte la acest parastas maĭ nimenĭ dintre parochienĭ și comitet, ba n'au fost de față nicĭ măcar epitropiĭ acesteĭ bisericĭ. Acésta n'o pot pricepe, căcĭ odinióră era altfel când parochieniĭ voiau sĕ aducă prinosul lor de recunoscință către binefăcĕtoriĭ bisericeĭ nóstre“.

Szell contra cremațiuneĭ cadavrelor. Avênd în vedere, că în Budapesta se proiecta a-se înființa sub titlul de „Umbra“ o societate pentru cremația cadavrelor, ministrul-președinte și de interne Coloman Szell a dat o circulară către primăriile orașelor, în care se declară în mod categoric contra acestuĭ proiect. Ministrul-președinte dice, că nu se póte invoca pentru o asemenea instituție nicĭ un motiv de drept public seŭ social. Din contră sunt numĕróse motive din carĭ reiese, că nu se póte admite cremația cadavrelor omenescĭ, căcĭ cremația ar vătĕma sentimentele de pietate ale acelor cetățenĭ, carĭ nu împărtășesc părerile numiteĭ societățĭ și ar provoca chiar tulburarea armonieĭ și buneĭ ințelegerĭ. Afară de acest motiv, care este luat din concepția bisericeĭ creștinescĭ, maĭ este și un alt motiv și anume împrejurarea, că în multe casurĭ constatarea crimelor făptuite contra vieții omenescĭ nu se póte face, decât prin exhumare:

Un diar din Viena face la acéstă circulară următórea observație: „Așa se vede, că liberalismul în Ungaria este în același timp și reacționar“.

1052 ofițerĭ în reservă. Fóia oficială a armateĭ, în numĕrul d-to 1 Ianuarie aduce lista ofițerilor în reservă, numițĭ cu datul de 1 Ianuarie. Sunt 1052, dintre carĭ: 620 la infanterie, 43 la cavalerie, 84 la artileria campestră, 37 la artileria de fortăréță, 25 la trupele sanitare, și 243 la trupele de geniu.

Un copil virtuos la „Carmen Sylva“. Foiletonistul diaruluĭ „N. F. Presse“ Th. Thomas, descrie viéța renumituluĭ virtuos în violină Branislaw Hubermann, polon, care încă ca copil de șépte anĭ a devenit vestit, fiind înșirat chiar între „copiiĭ miraculoșĭ“. Hubermann însușĭ i-a istorisit cum a ajuns sĕ dea concerte la Berlin în etate de 10 anĭ, cum în Viena a dat concursul seu la un concert al renumiteĭ cântărețe Patti, unde și a câștigat un nume mare de artist și cum tot acolo a cântat un concert de violină compus de Brahms, care a fost de tot încântat de modul cum a esecutat piesa sa. Apoi virtuosul continuă așa: „In iérna următóre mĕ duseiŭ la Bucurescĭ unde mi-a fost permis a cânta adeseorĭ la „Carmen Sylva“. Eu mĕ duceam maĭ cu sémă deja pe la 9 óre diminéța la palat și făceam musică cu acéstă rară femee, espertă în tóte artele și căreia îĭ place a face sĕ emuleze o artă cu cealaltă. Cântam împreună, apoi ea întrerupea musica și cetea versurĭ. Odată i-am stat model. Ea picta într'o di o mare biblie românéscă în aquarel. Două óre i-am stat model, improvisând în acest timp pe vióră. Am fost apoi fórte surprins vĕdêndu-mĕ desenat ca înger și Regina îmĭ dise: „Cel-ce scie sĕ cânte compozițiile luĭ Bach așa ca d-ta, acela trebue sĕ fie un înger“. Décă nu mĕ înșel, biblia aceea a fost maĭ târdiu espusă în Viena și se află acum într'o mănăstire românéscă“...

Cărțĭ postale militare. Un obiceiŭ frumos s'a introdus în armata italiană. Se imprimézá, anume, cărțĭ postale, pe séma fie-căruĭ regiment, desemnate fiind pe ele bătăliile în carĭ regimentul respectiv a luat parte, și alte momente însemnate din trecutul regimentuluĭ. Cu miile se vînd aceste cărțĭ postale ofițerilor și soldaților, carĭ le întrebuințézá pentru corespondențele lor, propagând ast-fel cunóscerea faptelor frumóse din trecut ale armateĭ italiene. Acest obiceiŭ e pe cale de a fi introdus și în armata română. Inceputul l'a făcut deja regimentul 4 de Roșiorĭ, al căruĭ comandant e A. S. Regală principesa Maria. Étă un mijloc practic și sigur pentru reamintirea faptelor mărețe din trecut!

Spargere și furt la o percepție. La percepția din Careiĭ-marĭ în nóptea de 29 spre 30 Decemvrie nisce hoțĭ au spart cassa de fer și au furat din baniĭ de contribuție suma de 186.000 coróne.

Numĕroșĭ desertorĭ din armata română, carĭ din diferite motive, au fost silițĭ sĕ fugă în Basarabia, constrinșĭ acuma de cea maĭ négră miserie și aflând de ordinul M. S. Regeluĭ, prin care se amnestiézá tóte pedepsele date acestor nenorocițĭ, s'au decis sĕ se reîntórcă pe pămêntul patrieĭ.

Bancnote false. Se scrie din Fiume, că acolo s'au pus în circulație de câte-va sĕptĕmânĭ bancnote falsificate de câte 10 coróne. In diua de 3 Ianuarie poliția a pus mâna pe un individ cu numele Petenlikar din Ralek, la care se aflau 39 de bancnote falsificate.

Anarchiștĭ arestațĭ. In Düsseldorf s'a ținut sĕptĕmâna trecută o întrunire anarchistă. Poliția a disolvat întrunirea și a arestat un numĕr considerabil de anarchiștĭ.

Treĭ copiĭ înecațĭ. Se scrie din Oradea: Țĕranul Ioan Negru din comuna Borzik se ducea Vinerea trecută cu căruța la Kepestanya. In căruță era el cu nevasta și treĭ copiĭ. Pe drum se speriară caiĭ și luându-șĭ vînt se repediră de-a-dreptul spre pĕrêul Gyepes. Pĕrêul era umflat de topirea zăpediĭ. Negru șĭ-a putut scăpa nevasta și pe sine, dér ceĭ treĭ copiĭ s'au înecat în apă.

Apele Dunăreĭ s'au urcat la Brăila dilele acestea, dér maĭ trebue sĕ se urce mult pentru a avé un efect asupra ghețurilor. In Dunărea de sus, de la Giurgiu înainte, ghețurile s'au mișcat în unele locurĭ causând daune la câte-va șlepurĭ. Chiar două șlepurĭ au fost împinse spre uscat. Porturile Sulina și Constanța sunt acum libere de ghiață. Vapórele Dromore, Kilmore și Yarborough au fost puse în locurĭ sigure, în apropiere de Tulcea.

Exploatată de un evreu. Domnișóra Titina Paraschivescu, absolventă cu diplomă a școlei profesionale de a Asilul „Elena Dómna“ din Bucurescĭ, ca fată sĕracă s'a presentat la firma „Au bon goût“ din Bucurescĭ, unde s'a înțeles sĕ între în atelierul de croitorie pentru un salar de 75 leĭ lunar. După-ce a lucrat în atelier 16 dile, diua-nóptea, adesea câte 33 óre fără întrerupere, patronul firmeĭ care este Evreu, a dat'o afară și i-a plătit numaĭ 11 leĭ 70 banĭ. Domnișóra l'a acționat pe jidan pentru restul sumeĭ și tot-odată sĕ plânge într'o inserțiune publicată în „Apĕrarea Națională“ de nedreptatea ce i-s'a făcut: „De aceea vĕ rog D-le Redactor, sĕ binevoițĭ și D-vóstră sĕ publicațĭ plângerea mea; deórece e pĕcat ca eu fată sĕrmană și orfană de părințĭ sĕ ridă un jidan în astfel de mod barbar de bietele fete românce...“ dice biata fată. Și încă se maĭ plâng Evreiĭ, că eĭ sunt prigonițĭ în România...

Princesa Luisa și copiiĭ eĭ.

Se telegrafiază din Dresda: In istoria fugeĭ princeseĭ de corónă Luisa este de relevat ca moment deosebit interesant, că princesa numaĭ câte-va óre înaintea plecăriĭ eĭ la Salzburg a cinat împreună cu soțul sĕu. Acesta din urmă a fost cumplit atins de lovitura sorțiĭ, ce i-a preparat'o soția sa, pe care o adora. Prințul de corónă resimte absența eĭ fórte dureros. De aceea regele George a încercat printr'o scrisóre plină de iubire adresată noreĭ sale la Salzburg, s'o îndemne a-se reîntórce.

---

a manifesta splendórea credințeĭ creștinescĭ, care ținea împĕrăția ceriurilor maĭ pe sus, decât onórea și viéța.

Și când imperiul roman se prăbușĭ ca o zidire putredă, veniră popórele germanice, fiiĭ voinicĭ și necorupțĭ ai natureĭ, și primiră în inima lor buna vestire despre Isus Christos.

Cuvintele de maĭ sus nu sunt ale nóstre, cĭ sunt ale unuĭ istoric mirean, care face parte din națiunea germană, una dintre cele maĭ înaintate națiunĭ ale Apusuluĭ civilisat.

El îșĭ încheie capitolul în care vorbesce despre creștinism, cu pasagiul în care amintesce despre încreștinarea rasseĭ sale.

Și e natural sĕ fie așa. Iĭ urmăm și noĭ esemplul și ne gândim la neamul nostru, care a fost părtaș învĕțătureĭ luĭ Christos, încă înainte de a fi ajuns buna vestire la popórele germane.

Dér au venit timpurĭ vitrege peste plaiurile, unde se aședase o mică ramură a gloriosuluĭ popor roman, și o serie lungă de secole au împedecat pe strĕbuniĭ noștriĭ de a se bucura de avantajele civilisațiuneĭ nouluĭ imperiu. Și s'a maĭ întêmplat ceva. Invĕțătura luĭ Christos, care proclamă egalitatea desĕvîrșită între stăpânĭ și sclavĭ, între regĭ și cerșitorĭ, n'a pĕtruns la tóte popórele în candórea eĭ originală.

Unele popóre purtau și pórtă până în diua de astădĭ pe buze mărețele principiĭ despre *egalitate*, propovĕduite de Mântuitorul, dér faptele lor pórtă până în diua de astădĭ timbrul păgânesc al oprimăriĭ.

De două miĭ de anĭ apróре se rĕspândesce împĕrăția *dreptățiĭ* inaugurată de Christos, cu durere trebue sĕ constatăm însĕ la fie-care pas, că acéstă dreptate este interpretată după interesele meschine și egoistice ale celor ce o administrézá și o aplică cu îngustime de inimă păgânéscă.

Intensivitatea învĕțătureĭ creștinescĭ nu s'a desvoltat paralel cu estensivitatea.

Étă de ce în meditațiunea acésta de Crăciun, recapitulând cu o privire fugitivă distanța secolelor, ne oprim pentru un moment și dorim, ca principiile înalte de egalitate, frățietate și dreptate, sĕ pĕtrundă în inimile tuturor popórelor. Sĕ nu maĭ fie asupritor și asuprit, sĕ nu maĭ fie popóre stăpâne și popóre asuprite, cĭ sĕ fie pace între popóre pe temeiul adevĕrateĭ egalitățĭ isvorîte din evanghelia dreptățiĭ!

O....

Nóptea până 'n zorĭ...

Nóptea până 'n zorĭ
Vin colindătorĭ,
Gazdă te trezesce
Și te veselesce!
Vedĭ în rĕsărit
Că nĭ s'a ivit
Stea prietinósă,
Albă luminósă.
Și stéua ne spune
C'a venit în lume
Un mângăitor
Și mântuitor,
Isus împĕrat
De toțĭ așteptat,
Ca sĕ mântuéscă
Firea omenéscă
De pĕcat și mórte,
Neamurile tóte.

*

Scólă gazdă scólă,
Lasă-țĭ somnul lin,
Vino vedĭ cum vin
Craĭ din rĕsărit
Care s'au pornit
Și merg înainte
Și aleg cuvinte
Cum sĕ-l prĕmăréscă
Și sĕ-l dăruéscă
Pe cel nou venit
De la Rĕsărit,
In iesle culcat
In fașe 'nfășat,
De raze 'nvĕlit
De îngerĭ păzit.

* * *

Ție ne 'nchinăm
Și te lăudăm
Te mărim pe Tine
Pentru atâta bine
Ce l'aĭ isvorît
Din isvorul sfânt
Al iubiriĭ tale,
Care sĕmăn n'are.

*

Scólă gazdă scólă
Și te premenesce
Și te veselesce
Pe Christos măresce.

M.

Și copiiĭ ei, mai ales cei mai micĭ, doresc tare pe mama lor, întrébă mereu de ea și cu mare greu ei pot fi liniștițĭ. Și cum-că și principesa Luisa a început sĕ-i dorescă tot mai mult, se póte conchide de acolo, că ea a solicitat deja scirĭ despre aflarea copiilor și că pentru scopul acesta s'a adresat chiar la bona fetiței sale celei mai micĭ prin scrisóre. I-s'a dat însĕ de scire, ca sĕ nu-șĭ mai dea ostenéla de a scrie și de a întreba, căcĭ nu va primi nicĭ un rĕspuns.

Diarul *„Dresdener Neueste Nachrichten“*, scrie: „Pentru orĭ-ce om, care cugetă logic, față cu aserțiunile mai nouĕ ale princesei de corónă asupra prințului de corónă și față cu ceea-ce s'a audit despre Giron, cu care ea a fugit, devine tot mai de neînțeles și mai enigmatic cum femeia acésta de 33 de anĭ șĭ-a putut părăsi copiiĭ, pe soțul ei, poporul saxon, care o purta pe mânĭ, posiția ei ca princesă de corónă și ca viitóre „regină“ pentru un astfel de „june“, a căruia purtare ordinară în Geneva, ale cărei criticĭ impertinente asupra prințului de corónă saxon, trec peste tóte marginile lipsei de educație.

Cum se va forma viitorul prințesei de corónă alăturĭ cu acest om necopt? Care va fi sfêrșitul? Sórtea viitóre a acestei rĕtăcite și nenorocite femei, omul o póte urmări numai cu cea mai mare compătimire, părere de rĕu și îngrijire.

In popor se ventiléză de altmintrelea mult întrebarea, décă în casul dat efectul celor-ce s'au petrecut în căsĕtoria prințului de corónă nu se întinde și asupra posiției militare a prințului moștenitor. De la orĭ-ce oficer, burghez séu nobil se pretinde în casurĭ analóge, *ca sĕ provóce la duel pe cel-ce i-a necinstit căsĕtoria*, orĭ sĕ propună ca *un tribunal de onóre sĕ-și dea sentința.* Amêndouĕ aceste modalitățĭ nu sunt admise la un oficer, care aparține unei case princiare germane domnitóre, și acésta este încă o causă, pentru care Regele a instituit un tribunal deosebit, ce corĕspunde nu numai disposițiilor codului civil, ci și disposițiilor legei domestice a dinastiei. La acest tribunal deosebit prințul de corónă a ridicat jalba pentru despărțirea comuniunei în căsĕtorie.

Ce se va întêmpla însĕ, *décă bóla Regelui ar lua un sfîrșit rĕu, înainte de ce s'ar termina procesul acesta?* Acéstă întrebare măresce grija cea mare, cu care sĕ urmăresce fasele bólei bĕtrânului Rege“.

Un nou institut de credit românesc.

(Convocare.)

Subscrise fiind tóte acțiile pentru institutul de credit și economii *„Creditul“*, societate pe acții în *Zĕrnescĭ*, se convócă prin acésta în sensul dispozițiunilor legei comerciale toțĭ domnii acționarĭ la *Adunarea generală de constituire*, ce se va ține în Zĕrnescĭ la *17 Ianuarie* st. n. 1903 la 2 óre d. a. în localul ce se va destina spre acest scop.

Obiectele de pertractare sunt următórele: 1) Raportul comitetului fundatorilor despre subscrierea acțiilor. 2) Alegerea presidentului, a 2 notarĭ și 3 membri pentru verificarea procesului verbal. 3) Raportul fundatorilor despre plătirea ratei prime, censurarea socotelei și absolutoriu. 4) Propunerea fundatorilor în privința ridicării capitalului social la suma subscrisă în prospectele institutului. 5) Decisiune, décă „Creditul“, institut de credit și economii, societate pe acții, se constitue séu nu. 6) Statorirea statutelor. 7) Alegerea direcțiunii. 8) Alegerea comitetului de supraveghiere. 9) Eventuale propunerĭ în scopul și interesul institutului.

Nota. Domnii acționarĭ se fac atențĭ că încât n'ar fi plătit prima rată de 10% și câte 2 coróne taxa de fondare după fie-care acție, se grăbéscă a chita acéstă rată, cel mult până la diua adunării generale de constituire. Acționarii se pot presenta și prin plenipotențiațĭ, carĭ trebue se fie tot acționarĭ.

Zĕrnescĭ, în 5 Ianuarie 1903.

In numele fundatorilor:

N. *Garoiu*, president. N. *Pană*, notar.

Crăciunul la Londra.

Crismas, Crăciunul, este sesonul *plum-puddings* (un fel de budingă cu măduvă și stafide, o mâncare de altmintrelea fórte grea). Nu este familie englesă, unde nu a fost făcută, în dilele din urmă, una din aceste prăjiturĭ, care a figurat séra la masa de Crăciun.

Dér Englesii călĕtoresc mult, și în tot locul unde se găsesc, le trebue *plum-puddings* pentru *Cristmas*, și aceste prăjiturĭ de exportare se fabrică cu mult înainte, și în fórte marĭ cantitățĭ, căcĭ nu se espedéză, în fie-care an, mai puțin de 200 de tone în strĕinătate.

Sunt cunoscute cărțile poștale pe carĭ Englesiĭ le adreséză, în diua de Crăciun, cu inscripția: *A mevry Cristmas and a hapy new year.* Ele sunt mai vechĭ ca cărțile poștale, dér usagiul nu e așa de vechiŭ, fiind-că se urcă abia la anul 1862. S'a calculat că Englesii cumpĕră actualmente cărțĭ ilustrate pentru *8'0 mii lire sterlinge* (200 de milióne de francĭ) în fie-care an. Distribuirea acestor cărțĭ necesitéză oficiului postal înrolarea a 4.500 de funcționarĭ suplimentarĭ.

Se evaluéză la 5000 francĭ prețul unei colecții complete a cărților publicate anul acesta numai.

La masa regală, la prândul de Crăciun, se servesce în fie-care an un rosbit colosal. Bucata nu cântăresce mai puțin ca 200 livre și trebue sĕ provină din un bou crescut în grajdurile de la Windsor.

Un record al cadourilor nu a fost încă întrecut până adĭ: cele mai importante cadourĭ de Crăciun cunoscute sunt acelea pe carĭ un milionar engles, d-l I. L. Elwood, a făcut celor cincĭ copii ai sĕi, în 1898. El le-a trimis fie-căruia, în diua de *Cristmas* câte un cec de 500.000 francĭ.

In séra de Crăciun, se scie că regina Alexandra a Angliei a oferit un mare prânz vĕduvelor și orfelinelor soldaților morțĭ în Transwaal.

El a fost organisat de sir Tomas Lipton, care primi, cu acéstă ocasiune, ofertele de serviciu al unui mare numĕr de dame din elita londonesă. El refusă cu gentileță, neavênd decât o încredere mijlocie în abilitatea profesională a acestor marĭ dame.

Cât privesce prândul, a fost servit 250 livre de bou și 150 de curcanĭ. Un budding de Crăciun de 6 picióre în diametru fu adus pe o tavă de argint.

250 servitóre fusese întrunite de restaurantele orașului, în locul nobilelor dame.

Literatură.

Reaparițiunea unei foi pedagogice. Ni-se scrie: ***„Scóla și familia*** an. IV, fóie pedagogică literară. Intr'o consultare de mai mulți profesori și învĕțătorĭ de la șcólele centrale române din loc s'a decis reaparițiunea cunoscutei foi: *„Șcóla și familia“* cu program ales și variat, sub conducerea mai multor profesori, învĕțătorĭ și alțĭ bărbațĭ de școlă din localitate și din afară. In dilele acestea va și apăre Nr.-ul prim.“

Representații și petrecerĭ.

Corul bisericei gr. orientale române din Brașovul-vechiŭ învită la representațiunea musicală-teatrală împreunată cu dans ce se va ține Lunĭ în 6 Ianuarie v. (19 Ianuarie n.) 1903 (Diua de Bobotéză) în sala hotelului „Orient“ nr. 1 din loc. Inceputul la 7 óre séra. Corurile se dirigéză de d-nul Nic. Oancea jun. Venitul curat este destinat pentru „Șcóla română greco-or.“ a bisericei Sfintei Adormirĭ din Brașovul vechiŭ. Prețul de întrare: de persónă 1 corónă; de familie (3 persóne) 2 coróne 40 filerĭ; pentru studențĭ, 80 filerĭ. Contribuirĭ și oferte marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor publica.

Program: 1. Musică. 2 Imn „La mormêntul lui Andreiŭ Șaguna“, cor mixt de * * *. 3. „Peneș Curcanul“, de Vasilie Alexandri, predată de d-nul Constantin Cârstea. 4. „Colo'n sus“, colindă de Timoteiu Popovicĭ. 5. „Rugăciunea din urmă“, de G. Coșbuc, predată de d-nul Constantin Voicu. 6. „Horă“, cor micst de C. M. Cordoneanu. 7. „Ion la Featru“, de Teodor Speranță, predată de d-nul Ioan Onea. 8. „Un leu și un zlot“, comedie într'un act de D. R. Rosetti. Rolurile le vor avé d-nii C. Voicu. D. Jaliu. I. Aldea, N. Sĕrbu și d-șórele M. Jianu. M. Russu, M. Moldovan.

Inteligența română din Sighișóra învită la representațiunea teatrală declamatorică împreunată cu dans, ce se va aranja Duminecă în 11 Ianuarie 1903 st. n. în sala „Gewerbe-Verein“. Inceputul la 7 óre séra. Prețul întrărei: Rîndul 1 și 2 de persónă 2 cor., rîndul 3 și 4 de persónă 1 cor. Parter 80 banĭ. Venitul curat este destinat pentru înființarea unei bine teatrale. Oferte marinimóse se primesc cu mulțămita și se vor publica.

Reuniunea femeilor române din Brad și împrejurime învită la Balul împreunat cu tombolă, ce se va aranja Joi în 26 Decemvrie st. v. 1902, a doua di de Crăciun. (8 Ianuarie n. 1903) în sala hotelului „Buceciŭ“. Inceputul la órele 7½ séra. Prețul întrărei: pentru familie 3 coróne, de persónă 1 corónă. Contribuirĭ și oferte marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor publica. In pausă va urma tombolă.

Societatea „Progresul“ din Făgăraș învită la concertul ce'l va da un grup de teologĭ din Sibiiu, Vinerĭ în 9 Ianuarie st. n. 1903 (a treia di de Crăciun) în sala cea mare a hotelului „Lauritsch“ din loc. Inceputul la órele 8 séra. Venitul curat e destinat în favorul „Progresului“. Prețurile: Locul I. cor. 2. locul II. cor. 1.60. Partere cor. 1. Galerie 60 fil. Contribuirĭ se primesc cu mulțămită.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 5 Ianuarie. Ministrul-president *Szell* a plecat adĭ séra la Viena cu referenții de la finanțe, comerciu și agricultură, ca sĕ redacteze cu referenții austriacĭ proiectul de lege privitor la introducerea tarifului vamal autonom.

Belgrad, 5 Ianuarie. Ministrul de esterne *Antonovicĭ* șĭ-a dat dimisia.

Diverse.

Un rĕmășag. Câțĭ-va oficerĭ englesĭ din Calcutta în India, erau invitațĭ la masă la un camarad bogat. Prândul s'a servit la órele șépte. Conversația era animată. După ce se servi prândul, în cursul căruia se ridicară o mulțime de toaste, colonelul Macaulay aduse pe tapet frumuseța meselor din salonul camaradului sĕu.

— Mi-se pare totușĭ, că mesele acestea sunt prea înalte, spuse Macaulay. Nu-i așa Gordon?

— Nu, rĕspunse Gordon. Eu din contră, le cred prea jóse.

— Te înșelĭ, décă credĭ ast-fel. Am o escelentă mĕsură de ochĭ și sunt convins că am dreptate, strigă Macaulay. Nicĭ o masă nu trebue sĕ fie mai înaltă de douĕ urme și șése policarĭ, dér acestea sunt cel puțin cu un policar mai înalte.

— Nu-i adevĕrat, Macaulay. Mesele sunt tocmai de douĕ urme și șése policarĭ.

— Dér sunt sigur Gardon, sunt sigur, că nu e așa. Eu nu m'am înșelat nicĭodată.

— Vrei sĕ facem rĕmășag? spuse Gordon. Eu mĕ prind pe un lac de rupii (250.000 francĭ), că mesele mele nu sunt mai înalte de douĕ urme și șése policarĭ.

— Bine, rĕspunse Macaulay. Țin rĕmășagul!

— Un lac de rupii! strigă Gordon.

— Da, un lac de rupii! repetă Macaulay.

Rĕmășagul fu primit și se chiemă un servitor sĕ mĕsóre mesele.

— Domnilor, nu trebue sĕ mai mĕsurăm, strigă colonelul Macaulay rîdênd. Eu nu pun rĕmășag nicĭ-odată pe un lucru despre care nu sunt absolut sigur. Domnule Gordon, te rog numĕră banii. Sĕ-țĭ spun cum a fost. Adĭ dimineță, tocmai când te îmbrăcai, am mĕsurat mesele și étă însemnările: tóte mesele sunt tocmai de douĕ urme și șépte policarĭ de înalte!

— Sciu, rĕspunse rîdênd James Gordon, sciu, că le-ai mĕsurat. Te-am vĕdut în oglindă și am sciut imediat ce planurĭ ai. Ghicind prin urmare scopul tĕu, după ce plecaseșĭ am tăiat câte-un policar de la picióre fie-cărei mese așa că, acum tot eu am dreptate! Mesele sunt tocmai de douĕ urme și șése policarĭ, domnule Macaulay...

Tótă sala isbucni în rîsete. Și colonelul Macaulay, cât se încreduse în agerimea sa, vĕduse că totușĭ Gordon e mai ager de cât el. Părăsi a doua di Calcuita, după ce plăti lui James Gordon cele 250.000 francĭ. Se spune, că de atuncĭ n'a mai făcut nicĭ un rĕmășag.

O bróscă țestósă. Este sciut, că bróscele țĕstóse au o viéță fórte lungă. Unele dintre ele ajung până la etatea de 200 de anĭ. O interesantă confirmare a acestui fapt se anunță din Florida, în America. Un pescar de acolo, a prins în rîul Saint-Jean o bróscă fórte mare, care e cel puțin de 200 de anĭ. Pe țésta ei s'au găsit gravate cuvintele:

„Prinsă în anul 1700 de Fernando Gomez în rîul Sebastian și de-acolo adusă în marele Wekiwa“.

Marele „Wekiwa“ e numirea veche a rîului Saint-Jean.

De-asupra inscripției era săpată marca Spaniei. In vremurile acelea, statul Florida aparținea Spaniei.

Pescarul, care a găsit'o după douĕ sute de anĭ, a adăogat lângă inscripția cea veche o alta nouă cu numele lui, cum și anul, luna și diua în care a prins brósca interesantă.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureșianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***